

Република Србија
КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ

Народних хероја 4, 11070 Београд
тел: +381 11 311 72 72, факс: +381 11 312 95 85, e-mail: kirs@kirs.gov.rs

Београд, 31.07.2014.

Саопштење за медије
Деветнаест година након „Олује“

У понедељак 4. августа 2014. године, навршава се 19 година од погрома српског народа услед хрватске војно-полицијске акције „Олуја“. Парастос жртвама „Олује“ биће одржан у цркви Светог Марка у Београду 4. августа у 11:00 часова.

Подсећања ради, у акцији хрватске војске која је започела 4. августа 1995. из Републике Хрватске у Републику Србију, за свега неколико дана, протерано преко 200.000 Срба, а убијено је око 2.500 људи. Деветнаест година након овог трагичног догађаја око 2.000 људи се још увек води као нестало.

И данас, на жалост, Србија је земља са највише избеглих и интерно расељених у Европи, и једна од пет земаља у свету са дуготрајном избегличком кризом. Од 610.000 избеглих, који су од 1991. године уточиште потражили у Републици Србији, 43.763 лица и даље је у статусу избеглице, од чега је 32.371 из Републике Хрватске.

Последњих година, напорима које улаже држава и уз помоћ међународне заједнице број колективних центара је смањен. У 23 преостала колективна центра, од којих се 9 налази на Косову и Метохији, смештено је 1.516 избеглих и интерно расељених лица (избеглица 295). Планирано је да се у следеће три године затворе преостали колективни центри кроз реализацију пројеката стамбеног збрињавања које подржавају међународни и билатерални донатори.

И поред оволиког броја избеглица Високи комесар УН за избеглице почетком априла ове године донео је препоруку да избеглицама из Републике Хрватске престане избеглички статус. Ова очито неутемељена политичка препорука донета је упркос изричитом противљењу Републике Србије, јер се њом занемарује стварни положај избеглица и избегавају бројни нерешени проблеми. Република Србија не прихвата ову препоруку и наставиће да пружа пуну заштиту и помоћ свим избеглицама на њеној територији.

Чињенице које следе већ на први поглед демантују тврдње из текста Препоруке да је у Републици Хрватској, као земљи порекла, дошло до суштинских и трајних промена.

Неколико десетина хиљада избеглица није повратило своје станарско право, Република Хрватска није обновила више од 10.000 срушених српских кућа у подручјима где није било ратних дејстава и око 8.000 кућа на подручјима захваћеним ратом, није враћено одузето пољопривредно земљиште српским власницима, Република Хрватска није спровела Уставни закон о правима националних мањина, којим се Србима гарантује

пропорционална заступљеност и запошљавање у органима државне управе, полицији, правосуђу и другим јавним институцијама. Надлежене институције у Републици Хрватској не процесуирају појединце и групе које шире говор мржње, воде кампању против српског језика и писма, подстичу насиље према Србима, или их физички нападају. Република Хрватска није исплатила заостале, а неисплаћене пензије, динарску и девизну штедњу. Сви наведени аргументи поткрепљују став да до очекиваних промена, нажалост, није дошло.

Треба поменути и да су сви поступци у вези са обновом имовине и стамбеним збрињавањем бивших носилаца одузетих станарских права у Хрватској у застоју, иако корисници имају валидна решења о обнови и стамбеном збрињавању. Неколико хиљада захтева за обнову у другом степену годинама чека на одговор. Забележени су и случајеви одузимања личних карата избеглицама на граници са Републиком Хрватском. Из оваквих поступака се јасно види да су избеглице усмерене искључиво на интеграцију у Републици Србији, јер је процес повратка скоро заустављен.

У прилог свему наведеном говори и студија др Месића и др Багића "Мањински повратак у Републику Хрватску", израђена на иницијативу УНХЦР-а, у којој су аутори изнели закључак да од више од 130.000 регистрованих повратника српске националности, у Хрватској остаје да живи само 38 %, у Србију се враћа око 45 %, а око 17 % их је умрло. У студији се наводи и да је једна трећина повратника старија од 65 година. И у Извештају Стејт департмента за 2013. наводи се да је у Републици Хрватској и даље присутна друштвена дискриминација и насиље према мањинама, посебно према Србима и Ромима, што обесхрабрује повратак.

Све горе наведено недвосмислено указује да у Републици Хрватској није дошло до очекиваних фундаменталних позитивних промена, кад је реч о повратку српских избеглица. Наглашавамо да је УНХЦР донео Препоруку о престанку избегличког статуса у моменту када су се четири земље у региону усагласиле да ће кроз Регионални стамбени програм (РСП) решити проблем најугроженијих избеглица. РСП је тек на почетку имплементације, тако да је извесно да ће ова преурађена одлука имати лоше последице по његово спровођење, посебно ако се има у виду да недостаје велики део обећаних донаторских средстава за спровођење Програма.

Подсећамо, Регионални стамбени програм је заједнички вишегодишњи програм четири земље - Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Републике Црне Горе и Републике Србије, који има за циљ да обезбеди трајна стамбена решења за 27.000 најугроженијих избегличких породица (74.000 појединаца) у региону, од чега 16.780 породица (45.000 појединаца) у Србији. Имплементација Програма је започела, и трајаће пет година.

Република Србија и Комесаријат за избеглице и миграције, независно од ове препоруке, наставиће да брину о избеглицама и њиховим правима. И овом приликом се обраћамо свим донаторима коју су и до сада пружали помоћ Србији да стамбено збрине лица која су уточиште нашла на њеној територији, да уложи додатне напоре и наставе да пружају свој допринос, како би и ови „избрисани“ људи, после више од 20 година избеглиштва, стекли кров над главом.

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије још једном се захваљује међународним организацијама, билатералним донаторима и Делегацији Европске уније у Србији на свим уложеним средствима за побољшање живота избегличке популације и затварање колективних центара, али напомињемо и да је РСП само део регионалног

процеса и да се не смеју заборавити нерешена отворена питања која отежавају постизање трајних решења за избегличку популацију.

Република Србија сматра да наставак активности на спровођењу анекса Е и Г Споразума о сукцесији има висок приоритет, али и остале активности које воде решавању избегличких проблема. У том смислу очекујемо даљу подршку међународне заједнице, као и да реакције УНХЦР-а буду усмерене ка тражењу решења за ове проблеме. Република Србија је спремна на сарадњу и наставиће да испуњава све своје обавезе.

Комесаријат за избеглице и миграције

За додатне информације можете да се обратите Ивани Ђурко из Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије телефоном на број 064-828-16-21 или на мејл адресу ivana.curko@kirs.gov.rs.